

Mot.
1989/90
Ub822-827

Motion till riksdagen

1989/90: Ub822

av Eva Goës och Roy Ottosson (båda mp)

Utbildning och forskning i Västernorrland

Andelen ungdomar som går vidare till studier på högskola och universitet är lägre i Västernorrlands län än på de flesta håll i landet. En blick på kartan förklarar det åtminstone delvis; Sundsvall, som är Norrlands största stad, ligger mitt emellan de två universitetsorterna Uppsala och Umeå – och det är långt till bägge!

Skol- och kulturstad

Härnösand är porten till Höga kusten, residens- och typisk tjänstemannastad med många skolor och framför allt kultur. Kulturskolan har blivit ett känt begrepp. Musik, bild, drama och dans vävs in i undervisningen redan på lågstadiet och följer sedan eleverna upp på högstadiet, då de kan specialisera sig mera på ett av ämnena. På gymnasiet finns musiklinje, som kan utvecklas till att omfatta alla dessa estetiska konstarter.

Kapellsbergs folkhögskola har förutom allmän linje en handikapputbildning, men också musiklinje med mycket hög kvalitet och hög kompetens bland både lärare och elever. Redan 1963, när skolan fick musiklinje, talades det om att förlägga högre utbildning på skolan.

Musikhandledarutbildningen, som ger en oerhörd kraft och energi till omgivningen, i skolor, på arbetsplatser, för barn och gamla, är en förgrening till högskolan. "Nymus", som ger tonsättare chans att presentera sina nya verk genom konsertverksamhet m.m. är en annan verksamhet, som initierats genom de aktiva på skolan.

Kammarmusikerutbildning till Härnösand

Som kronan på verket har Härnösand också bildat en Kulturakademi, som arbetar över hela Mitt-Norden. Inom ramen för den kommer all kultur och givetvis Nymus' verksamhet, att var en källa för inspiration och utveckling av inte bara länet utan hela Norden. Emellertid saknas en länk i kedjan, nämligen en högre musikutbildning. Kammarmusikerutbildning är den länken! Härnösand är på god väg att av egen kraft skapa en "kulturhögskola", vilket är positivt för länet. Den gängse bilden av ett län med utflyttning, elintensiva och tunga industrier, skulle brytas.

För kvinnor har kultur, kunskap och goda kommunikationer en stor betydelse för livskvaliteten. Vi vet att det just är kvinnorna som flyr länet – speciellt de unga – och detta vill vi hejda!

Universitet till Sundsvall

Det behövs ett universitet i Sundsvall! Det skulle uppfylla ett med tiden alltmer akut tomrum. I Sundsvall-Ådalenområdet bor mer än 150 000 människor, vilket borde vara tillräckligt underlag för det mesta.

Universitetet behövs främst för framtiden. I en samhällsutveckling där kunskap blir allt viktigare borde det vara en självklarhet att alla delar av landet ska ha hyfsad tillgång till högre utbildning. Kring universiteten utvecklas också en viktig del av den framtida tjänste- och industriproduktionen.

Med stigande elpriser, ökande krav på miljövänlighet och större krav på energieffektivitet är risken uppenbar att flera av de traditionella processindustrierna i området försvagas – och kanske i några fall försvinner. Med ett universitet skulle förutsättningar för ett mer diversifierat och framtidsinriktat näringsliv skapas. Sannolikt skulle det också kunna hjälpa till att skapa förbättrade möjligheter för befintligt näringsliv och industri att utveckla sig i positiv riktning.

Träteknik och träkemi

Ett forskningsområde som redan nu med fördel skulle kunna lokaliseras till Härnösand/Sundsvalls högskola i Sundsvall – som ett steg mot ett universitet – är trätekniskt och träkemisk forskning. Sundsvall ligger ju mitt i träriket. Där finns en rad pappers- och massaindustrier som har egen forskning och utveckling, där finns kemisk industri med utvecklad kompetens, och i Sundsvall finns idag en ambitiöst arbetande och väl fungerande högskola. Förutsättningarna är alltså goda för att få fart på den trätekniska och träkemiska forskningen i samband med en sådan lokalisering.

Träkemi kan mycket väl bli ett verkligt nyckelområde för den framtida utvecklingen. När oljan sinar, eller blir alltför dyr eller oanvändbar av miljöskäl (vilket den redan är på god väg att bli), så måste vi vända oss till den inhemska flödande råvara som veden och biomassan är. I princip skulle det mesta, som idag görs från olja, istället kunna göras från ved.

Ur trä kan också flera bränslen med fördel framställas. Det mest kända är metanol, eller träsprit. Metanol går utmärkt att använda som bränsle i bilar och andra motorfordon. Härrör metanolen från trä (den går också att göra ur olja) är den ett biobränsle, och som sådant bidrar den inte till växthus-effekten. Rätt använd, och med lämplig rening, kan utsläppen av kväveoxider, partiklar etc. också hållas nere på en mycket låg nivå. Den berömda Los Angelesplanen för att få ner bilismens utsläpp bygger till väsentlig del på att ersätta bensinen med metanol till senast år 2007. Sundsvall är, liksom Los Angeles, en av bilismen starkt förorenad stad, och skulle möjligen behöva en liknande plan.

Metanolen går också att använda i s.k. bränsleceller. Där sker förbränning vid en låg temperatur och nästan helt fullständigt, och ger upphov till en el-

ström. Elströmmen kan användas till att driva en elektrisk motor, t.ex. i en bil. Utsläppen från en sådan bil blir ungefär en tiotusendel mot en modern bilsbil med katalysator. Dessvärre återstår en hel del forskning och utveckling innan denna teknik kan bli kommersiellt tillgänglig – även om experimentbussar rullar i USA redan.

Detta forsknings- och utvecklingsområde behöver också kraftigt ökade resurser. Det vore naturligtvis lämpligt att tillföra de resurserna vid en lokalisering till Sundsvall.

Biogas till Sollefteå

Ett annat biobränsle av mycket stort intresse för framtiden är biogas. Biogas är nästan helt metangas, alltså kemiskt sett samma sak som naturgas. Biogasen (liksom naturgasen) är också ett utmärkt bränsle. Redan idag rullar bussar i Malmö som går på naturgas – motorn är en ombyggd dieselmotor. De hittills gjorda erfarenheterna är goda; utsläppen blir mycket låga, om än inte så låga som med bränsleceller.

I detta fall finns all teknik för användningen kommersiellt tillgänglig – det är själva biogastillverkningen som är underutvecklad. Det behövs ett utvecklingscentrum för biogas. Där skulle olika produktionsmetoder kunna utvecklas och utprovas.

Ett sådant utvecklingscentrum skulle med fördel kunna lokaliseras till Sollefteå. Som ett led i att ställa om vårt samhälle i miljövänlig och energisnål riktning bör staten engagera sig i ett sådant projekt.

Miljövänligt kreativitetscentrum i Örnsköldsvik

Örnsköldsvik står på solid näringspolitisk grund. Företag och skolor har ett intimt samarbete. Men det är också viktigt att en utveckling mot resurssnål och miljövänlig teknik m.m., stimuleras. Hägglungs verksamhet på det civila området kommer att växa med den stora satsning på järnvägen och därmed tåg, vagnar m.m., som vi föreslår i våra trafikpolitiska motioner.

Utbildningar och forskning för miljövänlig teknik både inom den sektorn och pappersåtervinningsprocessen, måste stimuleras. Att Örnsköldsvik är den enda ort som har en civil utbildning i hydraulik, (Östersund har en militär) är av betydelse för en utveckling i miljövänligare riktning på detta område. Detta är oerhört viktigt, då man vet vilka enorma skadeverkningar hydrauloljan och hanteringen runt denna orsakar.

Data

Västernorrland har blivit ett "datatätt" län. Utvecklingen inom detta område är självgående inom service och industri. För många handikappade är datorer ett nödvändigt verktyg för god kommunikation och kanske enda sättet att kunna få utbildning och kunna komma ut på arbetsplatser. SSVH, Statens skola för vuxna i Härnösand, har en mycket stor betydelse för att förstärka denna utbildning och gör redan idag ett fantastiskt arbete inom hörselområdet. Specialsydda utbildningar på SSVH är en tillgång inte bara för handikappade och länet utan för hela Sverige. Utbudet av kurser är va-

rierande och de vuxna studerande kan läsa i sin egen takt på distans. Denna skolform kompletterar alla andra vuxenutbildningar och står inte i motsatsförhållande till dessa.

Mot. 1989/90
Ub822

Sommaruniversitet på Höga kusten

Att Höga kusten är en pärla ur alla perspektiv, råder ingen tvekan om. Genom att öppna sommaruniversitet vid Höga kusten, skulle rekreation och studier kunna varvas. Många skulle välja denna form för att förkovra sig och få en meningsfull "semester"! Att studera och forska vid landsarkivet i Härnösand, har också blivit mycket populärt, speciellt under somrarna. Ett länsmuseum i Härnösand skulle ytterligare bidra till denna popularitet och höja länets attraktionskraft.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att kammarmusikerutbildning bör förläggas till Härnösand,

2. att riksdagen beslutar att ett universitet skall inrättas i Sundsvall,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till hur och när Sundsvalls universitet inrättas,

4. att riksdagen beslutar att träteknisk och träkemisk forskning samlas till och byggs ut på nuvarande högskola i Sundsvall,

[att riksdagen hos regeringen begär förslag i enlighet med motionen till utvecklingscentrum i Sollefteå för biogastillverkning m.m.,¹]

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljövänlig inriktning på utbildningar i teknik m.m.,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om data för handikappade hos Statens skola för vuxna i Härnösand,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sommaruniversitet och forskning vid landsarkivet,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utbyggnad av ett länsmuseum i Härnösand.²]

Stockholm den 25 januari 1990

Eva Goës (mp)

Roy Ottosson (mp)

¹ 1989/90:N474

² 1989/90:Kr369